


Jurisdikcija - Estija

 Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba (**et**) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

TURINIO LENTELE

- 1 Ar turėčiau kreiptis į bendrosios kompetencijos civilinių bylų teismą, ar į specializuotą teismą (pavyzdžiui, darbo teismą?)
- 2 Kai byla teisinga bendrosios kompetencijos civilinių bylų teismams (t. y. tokias bylas nagrinėti kompetentingiems teismams), kaip žinoti, į kurį teismą kreiptis?
 - 2.1 Ar bendrosios kompetencijos civilinių bylų teismai skirstomi į žemesnės ir aukštesnės instancijos teismus (pavyzdžiui, apylinkės teismai priskiriami prie žemesnės, o apygardos teismai – prie aukštesnės instancijos teismų) ir jeigu taip, kuris iš jų kompetentingas nagrinėti mano bylą?
 - 2.2 Teritorinis teisingumas (byla teisinga miesto A ar miesto B teismui?)
 - 2.2.1 Bendroji teritorinio teisingumo taisyklė
 - 2.2.2 Bendrosios taisyklės išimtys
 - 2.2.2.1 Kada galiu pasirinkti, į kurį teismą kreiptis: į atsakovo gyvenamosios vietos teismą (pagal bendrąją taisyklę nustatytą teismą) ar kitą teismą?
 - 2.2.2.2 Kada turiu kreiptis ne į atsakovo gyvenamosios vietos teismą (pagal bendrąją taisyklę nustatytą teismą), o į kitą teismą?
 - 2.2.2.3 Ar šalys gali pasirinkti teismą, kuris paprastai nebūtų kompetentingas nagrinėti bylą?
- 3 Kai byla teisinga specializuotiems teismams, kaip sužinoti, į kurį teismą reikėtų kreiptis?



1 Ar turėčiau kreiptis į bendrosios kompetencijos civilinių bylų teismą, ar į specializuotą teismą (pavyzdžiui, darbo teismą?)

Civilinės bylos priklauso apskričių teismų (est. *maakohus*) kompetencijai. Apskričių teismai civilines bylas nagrinėja kaip pirmosios instancijos teismai. Civilinės bylos apima plačią sritį – ginčus, kylančius iš įvairių sutarčių ir prievolių, šeimos ir paveldėjimo klausimus, ginčus dėl turtinių teisių, klausimus, susijusius su įmonių ir ne pelno organizacijų veikla ir valdymu, bankrotų reikalus ir darbo teisės klausimus. Siekiant pradėti civilinę bylą apskrities teismui turi būti pareikštas ieškinys. Teismui teikiamame ieškinyje turi būti nurodytas asmuo, kuriam pareiškiamas ieškinys, ieškinio pareiškimo priežastis (t. y. teisinis pagrindas) ir įrodymai ieškiniui pagrįsti.

Ieškinys kitam asmeniui, kad būtų sumokėta konkreti pinigų suma, susidariusi iš privatinės teisės santykių, paprašius taip pat gali būti nagrinėjamas pagreitinata tvarka, skirta nurodymams sumokėti. Kad būtų taikoma pagreitinata tvarka, skirta nurodymams sumokėti, susijusiems su išlaikymo reikalavimu ar reikalavimu sumokėti skolą, interneto svetainėje <https://www.e-toimik.ee/> galima susisiekti su apskrities teismo nurodymų sumokėti skyriumi. Pagreitinata tvarka, skirta nurodymams sumokėti, netaikoma ieškiniams, kurių vertė viršija 6 400 EUR (reikalavimai sumokėti skolą); ši suma apima ir pagrindinį reikalavimą, ir reikalavimą dėl užstato. Panašiai pagreitinata tvarka netaikoma, jeigu reikalaujamas išlaikymas yra didesnis negu 200 EUR per mėnesį. Pagreitinata

tvarka, skirta nurodymams sumokėti, netaikoma, jeigu skolininkas nėra nurodytas vaiko gimimo liudijime kaip vienas iš to vaiko tėvų. Pagreitinant tvarką, skirtą nurodymams sumokėti, taiko Pernu apskrities teismo Hapsalu skyrius (est. *Pärnu Maakohu Haapsalu kohtumaja*).

Prieš pasinaudojant teise kreiptis į teismus, tam tikri ginčai gali būti perduoti spręsti neteisminiams komitetams. Pavyzdžiui, darbo ginčus sprendžia darbo ginčų komitetas (est. *töövaidluskomisjon*). Darbo ginčų komitetas yra ikiteisminis nepriklausomas organas, sprendžiantis individualius darbo ginčus. Kreiptis į komitetą turi teisę ir darbuotojai, ir darbdaviai, jie neprivalo mokėti valstybinių rinkliavų. Į darbo ginčų komitetą galima kreiptis siekiant išspręsti bet kokius iš darbo santykių kylančius ginčus. Kai naudojama teise kreiptis į darbo ginčų komitetą, svarbu pažymėti, kad komitetas sprendžia finansinius ginčus, kurių reikalavimo vertė neviršija 10 000 EUR. Reikalavimus, viršijančius 10 000 EUR, nagrinėja teismas. Darbo ginčų komitetui pateiktame prašyme turėtų būti nurodytos su ginču susijusios aplinkybės. Pavyzdžiui, ginčijant darbo sutarties nutraukimą, turėtų būti nurodytas nutraukimo laikas ir priežastis. Reikia aprašyti šalių nesutarimo pobūdį, t. y. tai, ko darbuotojas ar darbdavys nepadarė arba ką neteisėtai padarė. Bet kokius teiginius ir reikalavimus reikės pagrįsti, todėl turėtų būti įtrauktos aplinkybės, pagrįstos dokumentiniais įrodymais (darbo sutartis, abipusiai susitarimai ar darbuotojo ir darbdavio korespondencija ir kt.), arba turėtų būti nurodyti kiti įrodymai ir liudytojai. Minėti dokumentiniai įrodymai, kuriais pagrindžiamas darbuotojo ar darbdavio reikalavimas, turėtų būti pateikti kartu su prašymu, kai šis teikiamas. Jeigu prašymą teikiantis asmuo mano, kad į posėdį reikia kviesti liudytoją, į prašymą turėtų būti įtraukta liudytojo pavardė ir adresas.

Reikalavimai, kylantys iš vartotojo ir prekiautojo sutarties, gali būti nagrinėjami vartotojų skundų komitete (est. *tarbijakaebuste komisjon*). Vartotojų skundų komitetas kompetentingas spręsti ginčus, kylančius iš vartotojų ir prekiautojų sutarčių, jeigu sutarties šalys negalėjo išspręsti ginčo tarpusavio sutarimu ir jeigu ginčijamų prekių ar paslaugų vertė yra bent 20 EUR. Komitetas nepriima sprendimų dėl reikalavimų, kylančių dėl mirties, fizinio sužalojimo ar žalos sveikatai, šiuos reikalavimus privalo nagrinėti teismas.

Komitetas nesprendžia ginčų, susijusių su sveikatos paslaugų ar teisinių paslaugų teikimu, nekilnojamojo turto ar pastatų perdavimu, taip pat ginčų, kurių sprendimo tvarka nustatyta kituose įstatymuose. Tuos ginčus sprendžia kompetentinga institucija arba teismas. Pavyzdžiui, išperkamosios nuomos ginčų sprendimo tvarka išdėstyta Išperkamosios nuomos ginčų sprendimo įstatyme (est. *üürivaidluse lahendamise seadus*).

Vartotojų skundų komitetas kompetentingas spręsti ginčus, susijusius su netinkamo gaminio sukeltais nuostoliais, jeigu šiuos nuostolius galima nustatyti. Jeigu nustatyta, kad nuostoliai buvo padaryti, tačiau negalima kiekybiškai nustatyti tikslios nuostolių sumos, pavyzdžiui, nepiniginių nuostolių arba ateityje atsirasiančių nuostolių atveju, kompensacijos sumą nustato teismas.

2 Kai byla teisinga bendrosios kompetencijos civilinių bylų teismams (t. y. tokias bylas nagrinėti kompetentingiems teismams), kaip žinoti, į kurį teismą kreiptis?

Norint sužinoti, kuris teismas kompetentingas nagrinėti bylą, svarbu žinoti jurisdikcijos principus. Jurisdikcija dalijama į tris sritis: 1) bendrąją jurisdikciją, priklausančią nuo asmens gyvenamosios vietos; 2) pasirenkamąją jurisdikciją; 3) išimtinę jurisdikciją (žr. 2.2 skirsnį).

2.1 Ar bendrosios kompetencijos civilinių bylų teismai skirstomi į žemesnės ir aukštesnės instancijos teismus (pavyzdžiui, apylinkės teismai priskiriami prie žemesnės, o apygardos teismai – prie aukštesnės instancijos teismų) ir jeigu taip, kuris iš jų kompetentingas nagrinėti mano bylą?

Žemesnės ir aukštesnės instancijos teismai yra skirtingi, nes Estijos teismų sistemoje yra trys instancijos.

Apskričių teismai (est. *maakohus*), kaip pirmosios instancijos teismai, nagrinėja visas civilines bylas. Įstatymu gali būti nustatyta, kad tam tikras bylas nagrinėja tik tam tikri apskričių teismai, jeigu taip pagreitinamas bylų nagrinėjimas arba procesas tampa veiksmingesnis kitais atžvilgiais.

Apygardos teismas (est. *ringkonnakohus*) persvarsto savo teritorinei jurisdikcijai priklausančių apskričių teismų priimtus sprendimus civilinėse bylose, kai pateikiami apeliaciniai skundai, kuriais apskundžiami sprendimai ir nutartys. Apygardos teismas taip pat nagrinėja kitas bylas, įstatymu priskirtas jo jurisdikcijai.

Aukščiausiasis Teismas (est. *Riigikohus*) kasacinių skundų pagrindu persvarsto apygardų teismų priimtus sprendimus civilinėse bylose ir nagrinėja apeliacinius skundus, kuriais apskundžiamos nutartys. Aukščiausiasis Teismas taip pat nagrinėja peticijas dėl galiojančių teismų sprendimų persvarstymo, įstatymo nustatytais atvejais skiria tinkamos kompetencijos teismą bylai nagrinėti ir nagrinėja kitas įstatymu jo jurisdikcijai priskirtas bylas.

Bylą kaip pirmosios instancijos teismas pirmiausia nagrinėja ir sprendimą priima apskrities teismas. Jeigu asmuo nepatenkintas sprendimu, jis turi teisę paduoti apeliacinį skundą aukštesniam, t. y. apygardos, teismui. Apygardos teismai yra antrosios instancijos teismai, todėl jie persvarsto apskričių ir administracinių teismų priimtus sprendimus – nagrinėja apeliacinius skundus ir apeliacinius skundus, kuriais apskundžiamos nutartys. Apygardos teismas civilines bylas sprendžia kaip kolegialus organas – apeliacinį skundą nagrinėja trijų teisėjų kolegija.

Aukščiausiasis Teismas yra aukščiausia instancija, jis nagrinėja kasacinius skundus ir peticijas dėl teismų sprendimų persvarstymo. Kasacija reiškia tai, kad, remiantis teisiniais klausimais, apskundžiama neįsigaliojusi teismo nutartis, o aukštesniosios instancijos teismo nutartis persvarstoma iš naujo nevertinant faktų. Teismų sprendimų persvarstymas reiškia, kad, atsiradus naujų aplinkybių ir proceso šaliai padavus prašymą, yra iš naujo įvertinami jau įsigalioję sprendimai ir nutartys.

Kiekviena proceso šalis, nepatenkinta žemesnės instancijos teismo sprendimu, gali paduoti kasacinį skundą Aukščiausiajam Teismui. Kasacinį skundą galima paduoti tik per kvalifikuotą atstovą, ne asmeniškai. Aukščiausiasis Teismas priima kasacinį skundą, jeigu skunde pateikiamuose reikalavimuose iškeliamas klausimas, ar žemesnės instancijos teismas netinkamai taikė materialinę teisę, ar jis iš esmės pažeidė procesinę teisę ir šis pažeidimas galėjo lemti neteisingo sprendimo priėmimą. Be to, Aukščiausiasis Teismas priima bylą nagrinėti, jeigu kasacinio skundo išnagrinėjimas turėtų esminę reikšmę siekiant užtikrinti teisinį tikrumą ir formuoti vienodą teismų praktiką arba toliau plėtoti teisę.

2.2 Teritorinis teisingumas (byla teisinga miesto A ar miesto B teismui?)

Jurisdikcija yra asmens teisė ir pareiga naudotis savo procesinėmis teisėmis konkrečiame teisme. Jurisdikcija yra bendroji, pasirenkamoji arba išimtinė.

Pagal bendrąją jurisdikciją nustatomas teismas, kuriam galima pareikšti ieškinius asmeniui ir kuriame galima atlikti kitus procesinius veiksmus asmens atžvilgiu, išskyrus atvejus, kai įstatyme nustatyta, kad ieškinį pareikšti arba veiksmą atlikti galima kitame teisme.

Pagal pasirenkamąją jurisdikciją nustatomas kitas, ne bendrosios jurisdikcijos, teismas, kuriam taip pat galima pareikšti ieškinius asmeniui ir kuriame galima atlikti kitus procesinius veiksmus asmens atžvilgiu. Tai reiškia, kad ieškinyje, apimantis turtinius reikalavimus fiziniam asmeniui, vienodomis sąlygomis gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso jo ilgesniojo laikotarpio gyvenamoji vieta. Jeigu asmuo gyvena užsienio valstybėje, turtinis ieškinyje jam taip pat gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso turto, dėl kurio teikiamas reikalavimas, buvimo vieta, arba teisme, kurio jurisdikcijai priklauso to asmens kito turto buvimo vieta.

Pagal išimtinę jurisdikciją nustatomas vienintelis teismas, į kurį galima kreiptis dėl civilinės bylos nagrinėjimo. Jurisdikcija byloje, kai paduodama peticija, yra išimtinė, išskyrus atvejus, kai įstatyme numatyta kitaip. Išimtinę jurisdikciją galima nustatyti, pavyzdžiui, pagal nekilnojamojo turto buvimo vietą, juridinio asmens registruotąją būstinę ir kt.

2.2.1 Bendroji teritorinio teisingumo taisyklė

Ieškinyje fiziniam asmeniui gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso jo gyvenamoji vieta, o ieškinyje juridiniam asmeniui – teisme, kurio jurisdikcijai priklauso to asmens buveinė. Jeigu fizinio asmens gyvenamoji vieta nežinoma, ieškinyje tam asmeniui gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso paskutinė žinoma asmens gyvenamoji vieta.

2.2.2 Bendrosios taisyklės išimtys

Ieškinyje užsienio valstybėje gyvenančiam Estijos Respublikos piliečiui, kuriam taikomas eksteritorialumas, arba užsienio valstybėje dirbančiam Estijos Respublikos piliečiui, kuris yra valstybės tarnautojas, gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso paskutinė minėto asmens gyvenamoji vieta Estijoje. Jeigu asmuo gyvenamosios vietos Estijoje neturėjo, ieškinį jam galima pareikšti Harju apskrities teisme (est. *Harju Maakohus*). Ieškinį Estijos Respublikos įstaigai ar vietos valdžios institucijai galima pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso atitinkamos valstybės arba vietos valdžios įstaigos registruotoji būstinė. Jeigu nurodytos valstybės įstaigos negalima nustatyti, ieškinyje pareiškiamas Harju apskrities teisme. Jeigu negalima nustatyti vietos valdžios įstaigos, ieškinyje pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso kaimo savivaldybės ar miesto valdžios buveinė.

Ieškinį Estijos Respublikos įstaigai ar vietos valdžios institucijai galima pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso atitinkamos valstybės arba vietos valdžios įstaigos registruotosios būstinės.

Jeigu valstybės įstaigos negalima nustatyti, ieškinyje pareiškiamas Harju apskrities teisme. Jeigu negalima nustatyti vietos valdžios įstaigos, ieškinyje pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso kaimo savivaldybės ar miesto valdžios buveinė. Ieškovo taip pat gali pareikšti ieškinį teisme, kurio jurisdikcijai priklauso jo paties gyvenamoji vieta.

2.2.2.1 Kada galiu pasirinkti, į kurį teismą kreiptis: į atsakovo gyvenamosios vietos teismą (pagal bendrąją taisyklę nustatytą teismą) ar kitą teismą?

Įstatymo nustatytais atvejais asmuo gali pasirinkti kitą, ne bendrosios jurisdikcijos, teismą, kuriam taip pat galima pareikšti ieškinius asmeniui ir kuriame galima atlikti kitus procesinius veiksmus asmens atžvilgiu.

- Ieškinyje, apimantis turtinį reikalavimą, fiziniam asmeniui gali būti pareikštas ir teisme, kurio jurisdikcijai priklauso jo gyvenamoji vieta, jeigu asmuo ten ilgesnį laikotarpį gyveno dėl darbo ar tarnybos santykių, studijų ar kitos panašios priežasties.

- Jurisdikcija pagal verslo vietą – ieškiny, susijęs su ekonomine ar profesine atsakovo veikla, gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso atsakovo verslo vieta.
- Jurisdikcija pagal juridinio asmens registruotąją būstinę – narystės pagrindu sudarytas juridinis asmuo, įskaitant įmonę, arba jo narys, partneris ar akcininkas iš narystės ar akcijų paketo kylantį ieškinį juridinio asmens nariui, partneriui ar akcininkui gali pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso juridinio asmens registruotoji būstinė.
- Jurisdikcija pagal turto buvimo vietą – jeigu asmuo turi gyvenamąją vietą ar registruotąją būstinę užsienio valstybėje, turtinis ieškiny jam gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso turto, dėl kurio teikiamas reikalavimas, buvimo vieta, arba teisme, kurio jurisdikcijai priklauso to asmens kito turto buvimo vieta. Jeigu turtas įtrauktas į viešą registrą, ieškiny gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso registro, į kurį įtrauktas turtas, vieta. Jeigu turtinis reikalavimas reiškiamas pagal prievolių teisę, ieškinį galima pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso skolininko gyvenamoji vieta arba registruotoji būstinė. Jeigu reikalavimas užtikrinamas turtu, ieškinį galima pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso turto buvimo vieta.
- Jurisdikcija ieškiniai, apimančiam reikalavimą, užtikrintą hipoteka arba nekilnojamojo turto įkeitimu, – ieškiny, kuriuo siekiama patenkinti reikalavimą, užtikrintą hipoteka arba nekilnojamojo turto įkeitimu, arba kitas panašų reikalavimą apimantis ieškiny taip pat gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso nekilnojamojo turto buvimo vieta, jeigu skolininkas yra registruoto turto, užtikrinto hipoteka arba nekilnojamojo turto įkeitimu, savininkas.
- Jurisdikcija ieškiniai, kylančiam iš buto nuosavybės, – ieškiny butų asociacijos ar kitokios butų savininkų asociacijos nariui, kylantis iš bendros narių nuosavybės arba dėl bendros nuosavybės objekto administravimo, arba ieškiny, grindžiamas fizine daline buto nuosavybe, taip pat gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso registruoto nekilnojamojo turto, suvaržyto butų nuosavybe, buvimo vieta.
- Jurisdikcija pagal sutarties vykdymo vietą – ieškiny, kylantis iš sutarties, arba ieškiny, kuriuo siekiama nustatyti sutarties negaliojimą, taip pat gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso vieta, kurioje turi būti vykdoma ginčijama sutartinė prievolė. Kilnojamojo turto pardavimo sutarties atveju vieta, kurioje kilnojamas turtas buvo pristatytas arba turėjo būti pristatytas pirkėjui, o paslaugų teikimo sutarties atveju – vieta, kurioje buvo arba turėjo būti suteikta paslauga, laikoma prievolės įvykdymo vieta. Kitais atvejais prievolės įvykdymo vieta laikoma skolininko verslo vieta arba, jos nesant, skolininko gyvenamoji vieta arba registruotoji būstinė. Šios nuostatos taikomos, jeigu šalys nesusitarė kitaip.
- Jurisdikcija pagal vartotojo gyvenamąją vietą – ieškinį, kylantį iš sutarties ar santykių, nurodytų Prievolių teisės įstatymo (est. *võlaõigusseadus*) 35, 46, 52 straipsniuose, 208 straipsnio 4 dalyje, 379, 402 straipsniuose, 635 straipsnio 4 dalyje, 709, 734 ar 866 straipsnyje, arba ieškinį, kylantį iš kitos sutarties, sudarytos su įmone, Estijoje turinčia registruotąją būstinę arba verslo vietą, vartotojas gali pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso vartotojo gyvenamoji vieta. Minėtoji tvarka netaikoma ieškiniams, kylantiems iš vežimo sutarčių.
- Jurisdikcija ieškiniai, kylančiam iš draudimo sutarties, – poliso turėtojas, naudos gavėjas ar kitas asmuo, turintis teisę reikalauti, kad draudikas sumokėtų išmoką pagal draudimo sutartį, iš draudimo sutarties kylantį ieškinį draudikui taip pat gali pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso asmens gyvenamoji vieta arba registruotoji būstinė. Atsakomybės tretiesiems asmenims draudimo arba statybų, nekilnojamojo turto draudimo arba kilnojamojo turto kartu su statybomis ar nekilnojamoju turtu draudimo atveju ieškinį draudikui taip pat galima pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso veiksmo ar įvykio, kuriuo padaryta žala, vieta arba vieta, kurioje buvo padaryta žala.
- Jurisdikcija pagal darbuotojo gyvenamąją arba darbo vietą – darbuotojas iš darbo sutarties kylantį ieškinį gali pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso jo gyvenamoji arba darbo vieta.
- Jurisdikcija ieškiniai dėl vekselio ar čekio – ieškiny dėl vekselio ar čekio gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso vekselio ar čekio apmokėjimo vieta.
- Jurisdikcija ieškiniai dėl nusikaltimo padarytos žalos – ieškiny, kuriuo siekiama kompensacijos už nusikaltimo padarytą žalą, gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso veiksmo ar įvykio, kuriais padaryta žala, vieta arba vieta, kurioje buvo padaryta žala.
- Jurisdikcija ieškiniai dėl reikalavimo, susijusio su darbu jūroje, gelbėjimo darbais ar gelbėjimo sutartimi, – ieškiny dėl vieno ar kelių reikalavimų, susijusių su darbu jūroje ir nurodytų Jūrinio turto įstatyme (est. *laeva asjaõigusseadus*), gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso atsakovo laivo vieta arba laivo prirašymo uostas. Ieškiny, susijęs su gelbėjimo darbais arba gelbėjimo sutartimi, taip pat gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso vieta, kurioje buvo vykdomi gelbėjimo darbai.
- Jurisdikcija ieškiniai dėl palikimo padalijimo – ieškiny, kuriuo siekiama nustatyti paveldėjimo teisę, paveldėtojo reikalavimas palikimo valdytojui, reikalavimas, kylantis iš palikimo ar paveldėjimo sutarties, arba reikalavimas perduoti privalomą palikimo dalį arba padalyti palikimą taip pat gali būti pareikštas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso palikėjo gyvenamoji vieta jo mirties metu. Jeigu palikėjas buvo Estijos Respublikos pilietis, bet mirties metu Estijoje neturėjo gyvenamosios vietos, ieškinį taip pat

galima pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso paskutinė palikėjo gyvenamoji vieta Estijoje. Jeigu palikėjas gyvenamosios vietos Estijoje neturėjo, ieškinį galima pareikšti Harju apskrities teisme (est. *Harju Maakohus*).

- Ieškinys bendraatsakoviams ir keli ieškiniai vienam atsakovui – ieškinį keletui atsakovų galima pareikšti teisme, kurio jurisdikcijai priklauso vieno iš bendraatsakovių (ieškovo pasirinkimu) gyvenamoji vieta arba registruotoji būstinė. Jeigu planuojama tam pačiam atsakovui pareikšti kelis ieškinius dėl to paties fakto, visus ieškinius galima pareikšti teisme, kuriame būtų galima pareikšti ieškinį, susijusį su iš to paties fakto kylančiais vienu ar keliais reikalavimais.
- Jurisdikcija priešieškiniui ir trečiojo asmens ieškinys su nepriklausomu reikalavimu – priešieškinį galima pareikšti teisme, kuriame buvo pareikštas pradinis ieškinys, jeigu laikomasi priešieškinio pareiškimo sąlygų ir priešieškiniui netaikoma išimtinė jurisdikcija. Minėta tvarka taikoma ir tais atvejais, kai pagal bendrąsias nuostatas priešieškinis turėtų būti pareikštas užsienio teisme.
- Trečiosios šalies ieškinys su nepriklausomu reikalavimu gali būti pareikštas teisme, nagrinėjančiame pagrindinį ieškinį.
- Jurisdikcija bankroto procese – ieškinys dėl bankroto proceso arba palikimu paliekamo bankrutavusio subjekto bankrutavusiam asmeniui, bankroto patikėtiniui arba bankroto komiteto nariui, įskaitant ieškinį siekiant išskirti turtą iš palikimu paliekamo bankrutavusio subjekto, gali būti pareikštas bankrotą paskelbusiame teisme. Ieškinys dėl sutikimo su reikalavimu gali būti pareikštas bankrotą paskelbusiame teisme. Bankrutavęs asmuo su palikimu paliekamu bankrutavusiu subjektu susijusį ieškinį, įskaitant ieškinį dėl turto išieškojimo, taip pat gali pareikšti bankrotą paskelbusiame teisme.

2.2.2.2 Kada turū kreiptis ne į atsakovo gyvenamosios vietos teismą (pagal bendrąją taisyklę nustatytą teismą), o į kitą teismą?

Įstatymuose nustatytais atvejais jurisdikcija yra išimtinė. Pagal ją nustatomas vienintelis teismas, į kurį galima kreiptis dėl civilinės bylos nagrinėjimo. Jurisdikcija bylose, kai paduodama peticija, yra išimtinė, išskyrus atvejus, kai įstatyme numatyta kitaip.

1) *Jurisdikcija pagal nekilnojamojo turto buvimo vietą* – ieškinys, kurio dalykai yra toliau nurodyti reikalavimai, pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso nekilnojamojo turto buvimo vieta:

- reikalavimai, susiję su nuosavybės teisės, ribotos turtinės teisės ar kitos turtinės teisės apsunkinimo, susijusio su nekilnojamoju turtu, buvimo pripažinimu arba tokių teisių ar apsunkinimų nebuvimo pripažinimu, arba reikalavimai, susiję su kitomis teisėmis dėl nekilnojamojo turto;
- nekilnojamojo turto ribų ar padalijimo nustatymas;
- nekilnojamojo turto valdymo apsauga;
- reikalavimai, susiję su turine teise, kylančia iš buto nuosavybės;
- reikalavimai, susiję su privalomu nekilnojamojo turto perdavimo užtikrinimu;
- reikalavimai, kylantys iš išperkamosios nuomos ar komercinės išperkamosios nuomos sutarties dėl nekilnojamojo turto arba iš kitos sutarties dėl nekilnojamojo turto naudojimo pagal prievolių teisę, arba iš tokių sutarčių galiojimo.

Ieškinys, susijęs su turto servitutu, turto apsunkinimu arba pirmenybės teise įsigyti, pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso servitutu suvaržyto arba apsunkinto nekilnojamojo turto buvimo vieta.

2) *Reikalavimas nutraukti standartinių sąlygų taikymą* – ieškinys, kuriuo siekiama nutraukti nesąžiningos standartinės sąlygos taikymą arba nutraukti ir atšaukti asmens, rekomenduojančio taikyti sąlygą, rekomendaciją (Prievolių teisės įstatymo (est. *võlaõigus seadus*) 45 straipsnis), pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso atsakovo verslo vieta, arba, jeigu jos nėra, teisme, kurio jurisdikcijai priklauso atsakovo gyvenamoji vieta arba registruotoji būstinė. Jeigu atsakovas Estijoje neturi verslo vietos, gyvenamosios vietos ar registruotosios būstinės, ieškinys pareiškiamas teisme, kurio teritorinėje jurisdikcijoje buvo taikoma standartinė sąlyga.

3) *Jurisdikcija bylai, kurioje panaikinamas įstaigos ar juridinio asmens sprendimas arba nustatoma, kad jis negalioja*, – ieškinys, kuriuo siekiama panaikinti įstaigos ar juridinio asmens sprendimą arba nustatyti, kad jis negalioja, pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso juridinio asmens registruotoji būstinė.

4) *Jurisdikcija santuokos byloms*

Santuokos bylos laikomos civilinėmis bylomis, kuriose nagrinėjami ieškiniai, kurių dalykas yra:

- skyrybos;
- santuokos panaikinimas;
- santuokos buvimo arba nebuvimo nustatymas;

- bendro turto padalijimas arba kiti reikalavimai, susiję su turtais santuokinių santykiuose;
- kiti iš santuokos kylantys vieno santuoktinio reikalavimai kitam.

Estijos teismas kompetentingas nagrinėti santuokos bylą, jeigu:

- bent vienas iš santuoktinių yra Estijos Respublikos pilietis arba buvo jos pilietis santuokos sudarymo metu;
- abiejų santuoktinių gyvenamosios vietos yra Estijoje;
- vieno santuoktinio gyvenamoji vieta yra Estijoje, išskyrus atvejus, kai sprendimas, kuris būtų priimtas, akivaizdžiai nebūtų pripažintas nė vieno santuoktinio pilietybės šalyse.

Santuokos byloje, kurią planuojama nagrinėti Estijos teisme, ieškinyje pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso bendra santuoktinių gyvenamoji vieta, o jeigu jos nėra – teisme, kurio jurisdikcijai priklauso atsakovo gyvenamoji vieta. Jeigu atsakovo gyvenamoji vieta yra ne Estijoje, ieškinyje pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso bylos šalių bendro nepilnamečio vaiko gyvenamoji vieta, o jeigu bendro nepilnamečio vaiko nėra – teisme, kurio jurisdikcijai priklauso ieškovo gyvenamoji vieta.

Jeigu nesančio asmens, kuris pripažintas dingusiu be žinios, turtui skirtas valdytojas arba jeigu asmeniui dėl jo riboto veiksnio skirtas globėjas, arba jeigu asmuo nuteistas laisvės atėmimo bausme, skyrybų ieškinį tokiam asmeniui galima pareikšti ir teisme, kurio jurisdikcijai priklauso ieškovo gyvenamoji vieta.

5) *Jurisdikcija tėvystės nustatymui ir išlaikymui* – tėvystės nustatymo byla yra civilinė byla, joje nagrinėjamas ieškinyje, kuriuo siekiama nustatyti tėvystę, arba ginčijamas įrašas apie tėvą vaiko gimimo liudijime arba gyventojų registre. Estijos teismas gali nagrinėti tėvystės nustatymo bylą, jeigu bent viena iš bylos šalių yra Estijos Respublikos pilietis arba bent viena iš bylos šalių turi gyvenamąją vietą Estijoje. Jeigu tėvystės nustatymo bylą nagrinėja Estijos teismas, ieškinyje pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso vaiko gyvenamoji vieta. Jeigu vaiko gyvenamoji vieta yra ne Estijoje, ieškinyje pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso atsakovo gyvenamoji vieta. Jeigu atsakovo gyvenamoji vieta yra ne Estijoje, ieškinyje pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso ieškovo gyvenamoji vieta.

Šios nuostatos taip pat taikomos išlaikymo byloms. Išlaikymo byla yra civilinė byla, kurioje nagrinėjamas ieškinyje dėl:

- vieno iš tėvų vykdytinose įstatyme nustatytose pareigose išlaikyti nepilnamečių vaiką;
- tėvų tarpusavio išlaikymo pareigos vykdymo;
- santuoktinių tarpusavio išlaikymo pareigos vykdymo;
- kitos įstatyme nustatytose išlaikymo pareigos vykdymo.

2.2.2.3 Ar šalis gali pasirinkti teismą, kuris paprastai nebūtų kompetentingas nagrinėti bylą?

Jeigu byla vienu metu priklauso kelių Estijos teismų jurisdikcijai, peticijos pateikėjas turi teisę pasirinkti teismą, kuriam pateikti peticiją. Tokiais atvejais bylą nagrinėja teismas, kuris pirmas gavo peticiją.

Jeigu ieškinyje pareiškiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso atsakovo gyvenamoji vieta arba registruotoji būstinė, arba teisme, kuris turi išimtinę jurisdikciją, byla nagrinėjama teisme, kurio teritorinei jurisdikcijai priklauso atsakovo gyvenamoji vieta ar registruotoji būstinė arba vieta, pagal kurią nustatoma išimtinė jurisdikcija. Jeigu į to paties apskrities teismo teritorinę jurisdikciją, tačiau skirtingų teismo rūmų aptarnaujamose teritorijose, vis tiek patenka kelios vietos, pagal kurias nustatoma jurisdikcija, ieškovas pasirenka teismo rūmus, kuriuose bus nagrinėjama byla. Jeigu ieškovas jų nepasirenka, bylos nagrinėjimo vietą nustato teismas.

Bylos dėl peticijų nagrinėjamos teismo rūmuose, kurių teritorinei jurisdikcijai priklauso vieta, pagal kurią nustatoma jurisdikcija. Jeigu į to paties apskrities teismo teritorinę jurisdikciją, tačiau skirtingų teismo rūmų aptarnaujamose teritorijose, patenka skirtingos vietos, pagal kurias nustatoma jurisdikcija, bylos nagrinėjimo vietą nustato teismas.

3 Kai byla teisinga specializuotiems teismams, kaip sužinoti, į kurį teismą reikėtų kreiptis?

Pagreitintą tvarką, skirtą byloms dėl nurodymų sumokėti, taiko Pernu apskrities teismo Hapsalu skyrius (est. *Pärnu Maakohtu Haapsalu kohtumaja*). Kitoms civilinėms byloms taikomi pirmiau išdėstyti jurisdikcijos principai.

Susijusios nuorodos

[Teismų sistema](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 29/10/2018